

Uusi alku 3

Jeesuksen julkinen toiminta alkaa

Mark 1:13-14

Savonlinnan Tuomiokirkko, 27.1.2010

Kiusaukset autiomaassa

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jeesus sai kasteen Jordan-virrassa. Taivaat aukenivat ja sieltä kuului ääni, jossa Jumala tunnusti Jeesuksen Pojaksi.

Kauaa Jeesus ei kuitenkaan saanut nauttia tuon kokemuksen hienoudesta.

Kohta sen jälkeen Henki ajoi hänet erämaahan. Ja hän oli erämaassa neljäkymmentä päivää, ja saatana kiusasi häntä, ja hän oli petojen seassa; ja enkelit tekivät hänelle palvelusta. (Mark 1:13)

Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit kuvailevat Jeesuksen kiusausta erämaassa paljon laveammin. Markuksen kertomus on niin suppea, ettei ole helppo varmasti sanoa, mihin hän sillä tähtää. Ilmeisesti hän kuitenkin vertaa Jeesusta tässä Israelin kansaan, joka joutui vaeltamaan erämaassa 40 vuotta ennen kuin pääsi luvattuun maahan. Israelin neljäkymmentä vuotta vastasivat Jeesuksen kiusauksen neljäkymmentä päivää.

Israelin kansa ei kestänyt kiusausta. Heti ensimmäisen tiukan paikan tullen se alkoi napista ja kapinoida Jumalaa vastaan, kun muisteli Egyptin herkkuja ja Jumalan taivaasta antama manna alkoi kyllästyttää ja vesi loppua. Näin kansa suututti Jumalan. Jeesusta saatana kiusasi epäilemättä paljon kovemmin, alkutekstin mukaan koko tuon neljäkymmentä päivää. Seurana ei ollut muuta kuin petoeläimiä.

Mutta enkelit palvelivat Jeesusta, aivan niin kuin he olivat palvelleet Vanhan testamentin pyhiä, esim. Eliasta.

Elia pelästyi ja lähti pakoon pelastaakseen henkensä. Hän tuli Beersebaan, joka oli Juudan alueella, ja jätti palveluspoikansa sinne. Itse hän meni autiomaahan päivänmatkan päähän. Hän istuutui kinsteripensaan juurelle ja toivoi itselleen kuolemaa. Hän sanoi: "Jo riittää, Herra! Ota minun henkeni. En minä ole esi-isiäni parempi." Hän paneutui makuulle ja nukkui kinsteripensaan alla, kunnes enkeli kosketti häntä ja sanoi hänelle: "Nouse ja syö!" Hän katsahti ympärilleen, ja hänen pääpuolellaan oli kivillä paistettu leipä ja vesiruukku. Hän söi ja joi ja asettui taas makuulle. Mutta Herran enkeli tuli uudelleen, kosketti häntä ja sanoi: "Nouse ja syö, muutoin matka käy sinulle liian raskaaksi." Hän nousi jalkeille ja söi ja joi. Ruoka antoi hänelle voimaa kulkea neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, kunnes hän tuli Horebille, Jumalan vuorelle. (1 Kun 19:3–8)

Jeesus on siis uusi Jumalan kansa ja sen vertauskuvana hän joutui kestämiään samat kiusaukset kuin vanhan liiton kansakin. Mutta toisin kuin se, Jeesus kesti kiusaukset. Tähän me kristityt saamme turvautua. Meillä on hänessä parempi pelastaja kuin mitä Mooses oli, parempi kuin se, mihin me itse pystymme ponnistelemalla moraalimme ja 10 käskyä huippuunsa.

Toiminnan alku

Siitä, miten Jeesus ensi kerran aloitti saarnaamaan ja opettamaan Galileassa, siitä ei Markuksen evankeliumien taustalla olevissa perimätiedoissa säilynyt selvää tietoa. Tämä on ymmärrettävää,

koska kukaan Markuksen lähipiiristä ei ollut mukana, kun Jeesuksen toiminta alkoi. Hän oli liikkeellä jo ennen opetuslasten joukon syntymistä.

Markus ratkaisi tämän pulman panemalla kertomuksensa alkuun yleisluontoisen kuvauksen siitä, kuinka Jeesuksen toiminta alkoi.

Mutta sitten kuin Johannes oli pantu vankeuteen, meni Jeesus Galileaan ja saarnasi Jumalan evankeliumia ja sanoi: "Aika on täyttynyt, ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle; tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi." (Mark 1:14)

Jeesuksen toiminnan alkuhetki liittyi pelastushistoriaan. Vasta kun hänen edelläkävijänsä, Johannes Kastajan, julkinen toiminta oli päättynyt, oli tullut Messiaan aika astua julkisuuteen. Ilmeisesti Jeesus oli kuitenkin toiminut, jopa opetuslapsineen, hiljaisesti Jordanin varrella ihmisiä kastaen jo silloin kuin Johannes toimi samoilla seuduilla (ks. Joh 3:22–24). Mutta kun Johannes pantiin vankeuteen, silloin Jeesus palasi Galileaan ja aloitti *julkisen* saarnaamisen.

Enää hänen toimintansa ei ollut sitä, että katuvia syntisiä kastettiin. Se oli ”Jumalan evankeliumia”.

Mikä oli tämän ”hyvän uutisen” sisältö? – ”Aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle!”

Määräaika (kairos) on täyttynyt

Kreikan kielessä sanalle *aika* on ainakin kaksi sanaa: *khronos* ja *kairos*. *Khronos* on tavallista aikaa, mitattavaa, kuluva aikaa, jota eletään eteenpäin. *Kairos* sen sijaan on *määräaika*, erityinen hetki, jota on odotettu, jolloin tapahtuu jotain merkittävää ja johon on tartuttava kiinni; niin kuin latinaksi sanotaan: ”Carpe diem!”, tartu hetkeen kiinni! Muuten määräaika luiskahtaa ohi.

Kun Markus kuvaa Jeesuksen saarnaa, että aika on täyttynyt, hän käyttää sanaa *kairos*. Jeesus tarkoitti siis, että nyt, hänen tultuaan, on täyttynyt Jumalan asettama määräaika. Se mitä Vanhassa testamentissa vielä odotettiin, se oli nyt käsillä. Mieleen tulee esim. Jesajan kirjan luku 40.

"Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani", sanoo teidän Jumalanne.

"Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistensä." (Jes 40:1–2)

Jeesuksen tarkoittama *kairos* ei kuitenkaan ole huonon ajan kulumista loppuun, vaan sitä että nyt on hyvä määräaika täyttynyt: Jumalan valtakunta on tullut lähelle.

Me elämme nyt tuota aikaa. Aikaa *jKr.*, eli *jälkeen Kristuksen*. Ennen vanhaan tätä aikaa merkittiin myös lyhenteellä A.D., eli *anno Domini*, Herran vuonna. Suomeksi sama sanottiin, että ”armon vuonna tuhat viisisataa neljäkymmentä neljä”. Kaikki nämä tarkoittavat sitä, että Jeesuksen tultua aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Siksi olemme saaneet ja edelleen saamme elää ”Herran vuonna”. Ja samalla saamme elää ”armon vuonna”, edelleenkin, vuonna 2010.

Ei ole hyvä asia, että nykyisin alkaa yhä enemmän yleistyä sellainen ajan merkintätapa, että nyt on 2010 j.a.a. eli jälkeen ajanlaskumme alun. Paljon merkittävämpää on sanoa ja ajatella, että nyt on vuosi 2010 jKr, eli jälkeen Kristuksen.

Nykyinen vuosi on ”armon vuosi 2010” ja ”Herran vuosi 2010” siksi, että jo noin kauan aikaa sitten Jumalan valtakunta on tullut meitä lähelle. Se tapahtui Jeesuksessa, joka yhdisti itsessään, omassa persoonassaan yhdeksi kaiken sen, mikä on taivaassa ja mikä on maan päällä.

Hän on ilmaissut meille tahtonsa salaisuuden, sen Kristusta koskevan suunnitelman, jonka hän oli nähnyt hyväksi tehdä ja joka oli määräajan tullessa toteutuva: hän oli yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaiken, mitä on taivaassa ja maan päällä. Jumala on myös antanut Kristuksessa meille perintöosan, niin kuin hän oli suunnitellut ja ennalta määrännyt – hän, joka saattaa kaiken tapahtumaan tahtonsa ja päätöksensä mukaisesti. (Ef 1:9–11)

Muuttakaa mielenne, kääntäkää kelkkanne!

Jeesuksessa Jumala ja hänen valtakuntansa on tavoitettavissa; se on tullut meitä lähelle. Näinhän jo Jesaja oli ennustanut, että kerran niin kävisi:

Kuulkaa minua, te kovasydämiset, jotka olette kaukana vanhurskaudesta. Minä olen antanut vanhurskauteni lähestyä, se ei ole kaukana; ei viivy pelastus, jonka minä tuon.(Jes 46:12–13)

Me ihmiset olemme tosiaan yleensä hyvin kovasydämissä Jumalan suhteen. Me kauhistumme häntä, ja pakenemme häntä, koska olemme sisimmässämme syllisiä hänen edessään. Siksi olemme ”kaukana vanhurskaudesta” eli kaukana sellaisesta elämästä ja asenteesta, jossa tunnetaan Jumala ja rakastetaan häntä. Me olemme ehkä joskus yrittäneet elää jumalisesti ja totella, mutta havainneet, ettemme siihen pysty. Siksi monet ovat kovettaneet sydämensä Jumalalle ja ruvenneet ajattelemaan, että jokainen saa muovata itse itselleen oman jumalakuvansa, sellaisen käsityksen uskonnosta, joka ei häiritse eikä haittaa. Mutta samalla olemme luopuneet ajatuksesta, että mitään todellista, ihmisen kuvitelmia todempaa kaiken Luojaa ja Herraa olisi olemassa, ainakaan sellaista, johon voisi olla yhteydessä.

Mutta Jumala rakastaa meitä ihmisiä. Siksi hän ei ole jättänyt meitä kovasydämissyyteemme. Hän on lähestynyt meitä Jeesuksessa, ihmiseksi syntyneessä Pojassaan. Siksi hän saarnasi: ”Aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle.”

”Tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi!” Vuoden 1992 käänöksessä se kuuluu: ”Kääntykää ja uskokaa hyvä sanoma!” Kreikankielisessä alkutekstissä on sanat ”Metanoiete kai pisteuete en too euangelioo.”

Tuo ”metanoiete” on suoraan käännettynä ”muuttakaa mielenne”. Pentti Saarikoski käänsi sen ”kääntäkää kelkkanne”. Kaikissa noissa käänöksissä (kääntykää, muuttakaa mielenne, kääntäkää kelkkanne), kaikissa niissä yritetään tolkuttaa sitä, että me olemme turhaan kovasydämissä Jumalan suhteen. Ei meidän pidä paeta häntä ja yrittää puolustella itseämme hänen edessään tai vältellä häntä. Meidän pitää muuttaa mielemme, kääntää kelkkamme, kääntää suuntamme Jumalan pakoilemisesta siihen, että palaamme hänen, Luojamme luokse; hän armahtaa meitä.

Tästä mielenmuutoksesta, kääntymisestä, kelkan kääntämisestä, ehkä parhain selvitys siitä on Jeesuksen kertomus tuhlaajapojasta:

Silloin poika meni itseensä ja ajatteli: ”Minun isäni palkkalaisilla on kaikilla yllin kyllin ruokaa, mutta minä näännyn täällä nälkään. Ei, nyt minä lähdän isäni luo ja

sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi. Ota minut palkkalaistesi joukkoon.” Niin hän lähti isänsä luo. Kun poika vielä oli kaukana, isä näki hänet ja heltyi. Hän juoksi poikaa vastaan, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä. (Luuk 15:17-20)

Tässä yhteydessä on sanottava, että vuoden 1938 käänös ei Jeesuksen toiminnan alun julistusta kuvatessaan ole hyvä. Kun siinä sanotaan ”tehkää parannus” siitä tulee välittömästi sellainen olo, että minun tulee parantaa elämäntapani, että kelpaisin Jumalalle. Mutta kuten tiedämme, ei sellainen onnistu. Eikä Jeesuksen tarkoittamassa ”mielen muuttamisessa” (metanoia) ei ole kyse tästä. Vaan siitä, että Jumalaa pakeneva uskaltaa ajatella toisin, uskaltaa kääntää suuntansa siksi, että Jumala on Jeesuksessa tullut meitä lähelle ja luvannut armahtaa.

Uskokaa hyvä uutinen

Jeesuksen saarna jatkui: ”uskokaa evankeliumi”. Siis ”Määräaika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Muuttakaa mielenne ja *uskokaa evankeliumi*”.

Uskomisessa on ainakin kolme puolta:

1) Uskoon kuuluu ensinnäkin *tietoa*. Teologisena terminä se on *notitia*. Jos uskoo, on tiedettävä, mihin uskoo; mikä on uskon sisältö. Evankeliumin tapauksessa uskon sisältö on Jeesus itse; se kuka hän on ja mitä hän on tehnyt meidän edestämme ja Jumala-suhteemme hyväksi.

Tähän uskon puoleen voi saada selvyyttä esim. tutustumalla Markuksen evankeliumiin. Sen tarkoituksenahan on se, että lukija sen juonta seuraamalla saisi niin paljon tietoa Jeesuksesta, että joutuisi samalle paikalle kuin roomalainen sadan päämies, joka Jeesuksen kuolinhetkellä sanoi ihmetellen: ”Totisesti, tämä ihminen oli Jumalan Poika”.

2) Toinen uskomisen puoli tai aspekti on *myöntyminen*, teologisena terminä *assensus*. Se tarkoittaa sitä, että uskova ei ainakaan aina voi järjellään tai tunteellaan kokea tai todistaa, että se Jeesus, johon hän uskoo, on totta. Silti hän myöntyy siihen, että näin on.

Tähänkin Markuksen evankeliumin lukeminen auttaa. Voimme myöntyä siihen, että siihen on koottu hyvin varhaisia, luotettavia perimätietoja Jeesuksen toiminnasta, sanoista ja teoista. Lisäksi voimme luottaa Markuksen evankeliumiin, koska se on osa Raamattua, Jumalan sanaa. Ei Jumala ole antanut sanaansa tulla mitä tahansa kirjoituksia. Inhimillisestä luonteestaan huolimatta Markuksen evankeliumilla on Jumalan itsensä sille antama arvovalta ja siksi uskova voi myöntyä sen kertomaan totuuteen, tunteidensa ailahteluista huolimatta.

3) Kolmas uskomisen aspekti on *luottamus*, eli teologisena terminä *fiducia*. Joka uskoo evankeliumin, se luottaa siihen, että evankeliumin kuvaama Jeesus on minuakin varten. Luotan siihen, että hän on minun pelastajani.

Tähänkin Markuksen evankeliumin lukeminen auttaa. Jumalan Henki vaikuttaa salaa ja hiljaisesti Markuksen evankeliumin kautta niin, että sen tekstiä lukeva tai kuuleva saa omakohtaisen, sisäisen luottamuksen siitä, että tuo Nasaretin Jeesus koskee häntäkin. Markuksen evankeliumi painottaa hienosti juuri Jeesuksen salaisuutta, joka aukeni opetuslapsillekin vasta aivan lopussa, vasta ristin ja ylösnousemuksen jälkeen. Me saamme käydä Markuksen evankeliumin lukijoina heidän joukkoonsa, Jumalan työn kohteiksi, että meissäkin heräisi luottamus siihen, että evankeliumi koskee meitäkin.

Uskoa ei siis voi itse itselleen noin vain ottaa. Se on Jumalan työ meissä, jonka hän saa sanallaan, myös Markuksen evankeliumilla, meissä aikaan.

Silti Jeesus nimenomaan *kehottaa* meitä uskomaan: ”Aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Muuttakaa mielenne ja *uskokaa* ilosanoma”. Tällä Jeesus tahtoo sanoa, että vain uskomalla tuo sanoma voidaan ottaa vastaan. Ei sitä voi saada omakseen parantamalla elämäntapaansa hurskaammaksi. Vaan ainoastaan siten, että ei enää koveta sydäntään ja pakene Jumalaa, vaan *uskoo todeksi* sen, että hän on Jeesuksessa lähestynyt minuakin.

Usko ei välttämättä tunnu milteillä tunteina. Joskus se kyllä tuntuu, mutta jos perustaa uskonsa tunteiden varaan, ei siitä tule mitään. On luotettava evankeliumin olevan totta tunteistani huolimatta., koska Jeesus niin lupaa, että hänessä aika on täyttynyt ja Jumalan valtakunta on tullut meitä lähelle.